

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřské škole

JUDr. Mgr. Eva Janečková,
odbornice na školskou
problematiku

O žácích se speciálními vzdělávacími potřebami se mluví především souvislosti se základními školami. Málokdo si ale uvědomí fakt, že někteří tito žáci byli již před tím vzděláváni v mateřské škole.

Základní legislativní rámec vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami tvoří zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“), vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 73/2005 Sb.“).

Podle § 16 školského zákona se dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními **potřebuje poskytnutí podpůrných opatření**.

Za dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) jsou považovány všechny děti se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním, případně i děti s mimořádným nadáním.

Do kategorie dětí se **zdravotním postižením** jsou zařazovány děti s mentálním, tělesným, zrakovým a sluchovým postižením, s poruchami autistického spektra, s poruchou dorozumívacích schopností, se souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení a chování. Dětem s těžkými formami výše zmiňovaných postižení

náleží s ohledem na rozsah speciálních vzdělávacích potřeb nejvyšší míra podpůrných opatření, kterou doporučuje školské poradenské zařízení.

Zdravotním znevýhodněním je pro účely tohoto dokumentu zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. I u těchto dětí je důležité zohledňovat jejich individuální vzdělávací potřeby.

Identifikace žáků se **sociálním znevýhodněním** bývá obtížná, jen malé procento má tento status potvrzený školským poradenským zařízením. Jsou to především děti s rodinou s nízkým sociálně kulturním postavením, děti ohrožené sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavou výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Škola pak poskytuje vyrovnávací, případně podpůrná opatření zejména dětem, kterým se nedostává potřebné podpory k řádnému průběhu vzdělávání ze strany rodiny a žákům znevýhodněným nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.¹

Formy integrace dětí mohou být:

- **individuální integrace**, čímž se rozumí vzdělávání v běžné MŠ nebo v případech hodných zvláštního zřetele ve speciální škole pro děti s jiným druhem postižení,
- **skupinová integrace**, čímž se rozumí vzdělávání ve třídě zřízené pro děti se SVP v běžné MŠ nebo speciální škole zřízené pro děti s jiným druhem postižení (nejčastěji jsou to logopedické třídy nebo třídy pro

¹ FOŘTOVÁ, K. *Jak pracovat s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Metodika pro pedagogy*. 2013, s. 5.

děti se sociálním znevýhodněním, které se zřizují zejména při základních školách),

- vzdělávání ve škole samostatně zřízené pro děti se zdravotním postižením (tzv. speciální školy),
- kombinace výše uvedených forem.²

Předškolní vzdělávání není nárokové, nelze se proto domáhat přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami. Na druhou stranu by se fakt, že jde o dítě se SVP, neměl stát diskriminačním. I přístup k předškolnímu vzdělávání by měl být rovný, na což upozornil i Veřejný ochránce práv svým doporučením „Desatero rovného zacházení v přístupu k předškolnímu vzdělávání“, v němž uvádí, že vzhledem k obecnému trendu začleňování všech dětí do vzdělávacího proudu je třeba zajistit vzdělávání co nejširšího počtu dětí v běžných mateřských školách. Paušální odmítnutí přijmout do mateřské školy dítě se zdravotním postižením představuje přímou diskriminaci v přístupu ke vzdělání z důvodu zdravotního postižení.³

Zařazení dítěte do některé formy lze provést dle § 9 vyhlášky č. 73/2005 Sb. pouze na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení, jehož součástí je návrh konkrétních podpůrných opatření, po projednání se zákonným zástupcem a s informovaným souhlasem uděleným zákonným zástupcem dítěte.

Přijetí dítěte se SVP má vliv i na počet dětí ve třídě. Podle § 2 odst. 3 vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, **třída, ve které jsou zařazeny děti se zdravotním postižením, má nejméně 12 dětí a naplňuje se do počtu 19 dětí.** Jinak řečeno, ředitel musí rozhodnout, zda přijmout jedno dítě se zdravotním postižením, nebo 5 dětí bez zdravotního postižení.

Při současném převisu zájmu o umístění dítěte v mateřské škole se tak často ředitelé ocitají mezi dvěma mlýnskými kameny v podobě tlaku na integraci dětí se SVP na straně jedné a tlaku na maximální naplnění kapacity školy.

² SEDLÁČKOVÁ, H. *Možnosti integrace dětí v mateřské škole*, E:\Škola\moznosti_integrace_deti_v_materske_skole.pdf

³ <http://chcemedoskolky.webnode.cz/news/doporuzeni-verejneho-ochrance-prav-k-naplnovani-prava-na-rovne-zachazeni-v-pristupu-k-predskolniemu-vzdelavani/>

Knihy, které mají duši

